

Projekt GNU

GNU je rekurzivní zkratka pro „*GNU's Not Unix*“ (GNU není Unix). Jedná se o projekt zaměřený na vytvoření kompletního operačního systému, který je složen výhradně ze **svobodného softwaru**.

Projekt zahájil **Richard Stallman** v roce 1983 s cílem vrátit uživatelům počítačů svobodu a kontrolu nad jejich stroji.

Čtyři svobody softwaru

Filozofie GNU stojí na čtyřech pilířích, které definují, zda je software „svobodný“:

1. **Svoboda 0:** Spouštět program za jakýmkoliv účelem.
2. **Svoboda 1:** Studovat, jak program funguje, a měnit ho (vyžaduje přístup ke zdrojovému kódu).
3. **Svoboda 2:** Redistribuovat kopie programu (pomáhat bližnímu).
4. **Svoboda 3:** Distribuovat kopie upravených verzí (přispívat komunitě).

Klíčové komponenty GNU

Přestože projekt GNU vyvinul téměř všechny součásti operačního systému, jeho vlastní jádro (**GNU Hurd**) nebylo nikdy plně dokončeno pro běžné použití. Proto se nástroje GNU nejčastěji kombinují s jádrem [Linux](#).

Nástroj	Funkce
GCC	Překladač (compiler) jazyků C, C++ a dalších.
Bash	Příkazový řádek (shell), který používá většina Linuxových distribucí.
Glibc	Základní knihovna jazyka C, na které běží téměř veškerý software.
Coreutils	Základní příkazy pro práci se soubory (ls, cp, mv, rm).
Emacs	Extrémně rozšiřitelný textový editor.

Názvosloví: GNU vs. Linux

Často dochází k záměně pojmů. Technicky vzato je to, co většina lidí nazývá „Linuxem“, ve skutečnosti kombinace:

- **Jádro (Kernel):** Linux (vytvořil Linus Torvalds).
- **Systémové nástroje:** GNU (vytvořil projekt GNU).

Proto zastánci svobodného softwaru a Richard Stallman prosazují název **GNU/Linux**.

Licence GPL (General Public License)

V rámci projektu vznikla jedna z nejdůležitějších licencí v IT - **GNU GPL**. Ta zajišťuje, že:

1. Software zůstane svobodný i pro budoucí uživatele.
2. Pokud někdo kód upraví a dále šíří, musí tyto úpravy také zveřejnit pod stejnou licenci (princip "copyleft").

—

„Svobodný software neznamená, že je zdarma (gratis), ale že máte svobodu (liberté) s ním nakládat, jak uznáte za vhodné.“ — Richard Stallman

Související: [Linux](#), [GCC](#), [Oficiální stránky GNU](#)

From:

<https://serviceit.cz/> - **IT ENCYKLOPEDIE**

Permanent link:

<https://serviceit.cz/doku.php?id=gnu>

Last update: **2025/12/31 18:01**

